

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ГАНГЕЛЕВИЧ МОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма Міжнародна логістика і митна справа

спеціалізація

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування Беренда Сергій Васильович

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

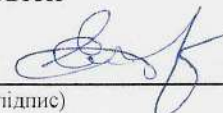
Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис)

Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

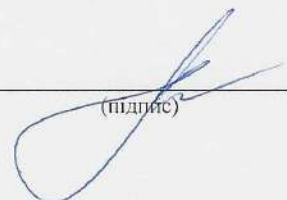

(підпис)

Олена ХАНОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна логістика» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

перший (бакалаврський) рівень

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Спеціальність (напрямок): 292 «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

Предметом є загальні закономірності розвитку логістичних систем, особливості управління та сучасні тенденції в оптимізації матеріальних потоків та пов'язаних з ними інформаційними потоками в міжнародних ланцюгах постачання.

1.1. Мета вивчення дисципліни "Міжнародна логістика": формування відповідних компетентностей, щодо оптимізації руху матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, що відбуваються на міжнародному рівні; забезпечення ефективного формування міжнародних логістичних систем, асоціацій чи союзів; а також підвищення якості логістичного сервісу на міжнародному рівні, в тому числі транспортно- експедиторське обслуговування на міжнародних ринках.

1.2. Завдання дисципліни "Міжнародна логістика":

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність працювати в команді.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність оцінювати діяльність глобальних фірм на основі міжнародного бізнес-менеджменту та з урахуванням європейського бізнес-законодавства і впливу нової промислової революції на економіку та бізнес.

Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

вивчення форм логістичних утворень та методів управління матеріальними та інформаційними потоками;

набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики логістики; управління ресурсами та запасами в міжнародному ланцюгу постачання;

опанування студентами методичним інструментарію розробки та реалізації завдань логістики;

оволодіння навичками логістичного мислення та розробки пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування, в тому числі MRP;

набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	
7-й	-
Лекції	
16 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	- год.
Лабораторні заняття	
год.	- год.
Самостійна робота	
58 год.	- год.

Індивідуальні завдання

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативнорозпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

Досліджувати та оцінювати прояви економічного глобалізму, пропонувати на основі аналізу сучасних світових інтеграційних процесів шляхи використання їх компаративних переваг для світових ринків.

Визначати геоекономічні стратегії країн та визначати смарт-спеціалізацію регіонів, визначати й оцінювати практичні аспекти євроінтеграції України в рамках реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС, а також з урахуванням європейського бізнес-законодавства. ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків з урахуванням особливостей міжнародних логістичних операцій. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

Знати основи управління, планування, організації в основних функціональних сферах логістики, а саме: транспорті, складському господарстві, збуті продукції і запасів, виробництві. Основні принципи логістичного підходу, концепцію та методологію логістики; особливості логістичного менеджменту та його місце в системі менеджменту фірми; передумови створення та особливості функціонування логістичних систем; функціональні області логістики; інформаційне, технічне, організаційне, правове забезпечення логістичного підходу до управління фірмою з метою економії трудових, матеріальних, грошових та енергетичних ресурсів, підвищення ефективності управління на різних рівнях, забезпечення необхідної якості споживчих благ; тенденції розвитку глобальної логістики.

Вміти користуватись навичками системного підходу в логістичних системах, для реалізації заходів з переміщення, зберігання матеріалів та розподільчих планів в межах фірми. Організовувати спільну діяльність підрозділів (робота в команді) підприємства по ефективному просуванню продукції в ланцюзі "закупка сировини - виробництво продукції - розподіл - збут - споживання" на основі інтеграції і координації операцій і функцій; проектувати створення логістичної системи та визначати оптимальні параметри її функціонування; проводити правильний вибір постачальника та умов поставки, транспортних засобів та шляхів доставки, координувати процеси поставки з виробничими процесами, розраховувати раціональні рівні запасів та умови їх зберігання; вирішувати бізнес-кейси; управляти інформаційними та фінансовими потоками, узгоджувати їх з матеріальними потоками та потоками послуг.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Лекція 1 Введення в міжнародну логістику

1. Основний зміст концепції логістики. 2. Поняття «Логістика». 3. Історія появи і розвитку логістики. 4. Основні поняття Логістики. Логістична система.

Лекція 2 Закупівельна логістика

1. Логістика закупівель. 2. Управління поставками. 3. ABC аналіз. 4. Make or buy. 5. Переговори в закупівельній логістиці.

Лекція 3 Транспортна логістика

1. Техніко-економічні особливості окремих видів транспорту. 2. Категорії вантажів. 3. Види сполучень. 4. Транспортна складова в ціні товару. 5. Інкотермс -2020.

Лекція 4 Логістика товарного руху. Дистрибуція. Cross-border e-commerce.

1. Основний зміст процесу доставки товару. 2. Ефект синергії. 3. Форми товарного руху 4. Типи маркетингової логістики.

Лекція 5 Логістичний центр.

1. Логістичний центр. Функції, завдання, організація. 2. Транспортні і експедиторські послуги. 3. Взаємодія учасників міжнародної торгівлі

Лекція 6 MRP. DRP. CRP. ERP та інші компоненти MRP II

1. Загальна характеристика стандартів MRPII, CRP. 2. Переваги і недоліки MRP і MRPII

Лекція 7 Логістика запасів

1. Сучасні концепції управління запасами і ланцюгами поставок. 2. Формування і регулювання запасів. 3. Логістика управління запасами модель Уілсона. 4. XYZ аналіз і інші підходи (EOQ, SCM)

Лекція 8 Складська логістика

1. Основні поняття складської діяльності 2. Класифікація складів. 3. Основні показники складської діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	сем	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
Тема 1. Введення в міжнародну логістику	9	2				7						
Тема 2. Закупівельна логістика	11	2	2			7						
Тема 3. Транспортна логістика	11	2	2			7						
Тема 4. Розподільча логістика. Логістика товарного руху. Cross-border e-commerce	13	2	4			7						
Разом за розділом 1	44	8	8			28						
Розділ 2												
Тема 5. Логістичний центр	12	2	2			8						
Тема 6. Лекція 6 MRP. DRP. CRP. ERP та інші компоненти MRP II	12	2	2			8						
Тема 7. Логістика запасів	11	2	2			7						
Тема 8. Складська логістика	11	2	2			7						
Разом за розділом 2	46	8	8			30						
Усього годин	90	16	16			58						

4. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Транспортна логістика.	2
2	Застосування базисних умов постачання у зовнішньоекономічних контрактах.	2
3	Мультимодальні перевезення. Економічна ефективність та побудова маршрутів.	2
	Разом	6

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вибір постачальників на основі метода аналізу ієрархій	2
2	ABC-аналіз постачальників або товарного запасу на складі	2
3	Beer game	2
4	Модель Уілсона та EOQ	2
5	Розрахунок об'ємної ваги	2
	Разом	10

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Введення в логістику За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу вивчити питання теми з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
2	Тема 2. Закупівельна логістика За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу вивчити питання теми з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	4
3	Тема 3. Транспортна логістика Ситуаційне завдання	20
4	Тема 4. Розподільча логістика. Логістика товарного руху. Cross-border e-commerce Підготовка питань семінарського заняття та семестрової контрольної роботи з дисципліни	4
5	Тема 5. Логістичний центр	4
6	Тема 6. Стандарт MRP З метою підготовки до практичного заняття (Оптимальний вибір постачальника транспортних послуг) повторити лекційний матеріал за темою, вивчити нормативно-правові документи, переглянути приклади сучасних укладених угод, повторити правила Інкотермс 2020.	4
7	Тема 7. Логістика запасів Ситуаційне завдання	15
8	Тема 8. Логістика складу Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	4
	Разом	58

6. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Контрольна робота. Вирішення бізнес-кейсу «Key West Fisheries».

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародна логістика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки за розділ і враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння розділів (поточний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної семестрової роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань;
- виконання індивідуальної семестрової роботи.

Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає семінарські та практичні заняття, завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент **денної/дистанційної** форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60 (для студентів **заочної** форми навчання - 15).

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на екзамені.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародна логістика».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок за розділами та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового

контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів **денної/дистанційної** форми навчання).

Критерії оцінювання відповідей на екзамену:

Час виконання – 60-90 хвилин

Теоретичне питання – 10 балів

Задача – 10 балів

Тести – 20 балів

*Для студентів **заочної** форми навчання, де передбачено лише лекційну форму занять, сума балів підсумкового семестрового контролю дорівнює 85.*

Критерії оцінювання відповідей на екзамену:

Час виконання – 60-90 хвилин

Теоретичне питання – 20 балів

Задача – 25 балів

Тести – 40 балів

УВАГА! У разі використання заборонених джерел інформації студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою і за шкалою ECTS.

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

8. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (денна/дистанційна форма навчання):

Розділ 1. – 30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях - 5 балів; виконання ситуативного завдання або виконання практичних завдань - 25 балів.)

Розділ 2. – 30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях - 5 балів; виконання контрольної роботи (ситуативне завдання або виконання практичних завдань) - 25 балів.)

Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання - 10 балів; задача - 10 балів; тестові завдання - 20 балів).

Заохочувальні бали - виконання індивідуального завдання – 5 балів, використання англійської мови у підготовці контрольної роботи – 5 балів, підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Міжнародна логістика» – 10 балів.

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2				60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
30 (мінімум 10)				30 (мінімум 10)						

T1, T2 ... T8 – теми розділів

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 20 балів, крім заочної форми навчання.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (дистанційна форма навчання):

Поточний контроль складається із рішення 4 практичних робіт, які оцінюються по 15 балів кожна. Відтак максимально студент може отримати за поточний контроль 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання - 10 балів; задача - 10 балів; тестові завдання - 20 балів)

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (заочна форма навчання):

Виконання семестрової контрольної роботи - 15 балів

Підсумковий контроль – 85 балів (з них: відповідь на теоретичне питання - 20 балів; задача - 25 балів; тестові завдання - 40 балів)

Заохочувальні бали - підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Міжнародна логістика» - 10 балів або виконання завдання іноземною мовою (англійська, німецька, тощо) – 5 балів.

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий семестровий контроль (екзамену)	Сума
Семестрова контрольна робота	85	100
15 (мінімум -8)		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
80-89	добре	
70-79		
60-69	задовільно	
50-59		
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Беренда С.В. Міжнародні логістичні операції // дистанційний курс. // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. Режим доступу <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1423> – Станом на 30.09.2020. – Назва з екрану.
2. Гаджинский А. М. Логистика: Учебник / А М Гаджинский. - 20-е изд. -М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К"», 2012. - 484 с.
3. Логистика / Тебекин А.В. - М.:Дашков и К, 2018. - 356 с.:
4. Управление транспортными системами. Транспортное обеспечение логистики : учебник и практикум для академического бакалавриата /В. Д. Герами, А. В. Колик. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 510 с. -Серия : Бакалавр. Академический курс.
5. Bowersox, Donald J. Supply chain logistics management / Donald J. Bowersox, David J. Closs, M. Vixby Cooper, John C. Bowersox.—4th ed. 2013.

Допоміжна

6. Бауэрсокс Доналд Дж., Клосс Дейвид Дж. Логистика: интеграционная цепь поставок/ Пер. с англ. - М.: ЗАО “Олимп-Бизнес”, 2008
7. Беренда С.В. Логистика. Учебно-методическое пособие. – Харьков: ХНУ. 2008. – 159 с.
8. Браун Марк Г. Сбалансированная система показателей: на маршруте внедрения / Марк Грэм Браун; Пер. с англ. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. - 226 с.
9. Levinson M. The Box: How the Shipping Container Made the World Smaller and the World Economy Bigger 2008. - 400 pp.
10. Джеймс Р. Сток, Дуглас М. Ламберт Strategic Logistics Management/Стратегическое управление логистикой: Пер. с 4-го изд. М.: ИНФРА-М, 2005, XXXII, 797с.
11. Лайсонс К., Джиллингем М. Управление закупочной деятельностью и цепью поставок: Пер. с 6-го англ. изд. - М.: ИНФРА-М, 2005. - 798 с.
12. Мартин Кристофер, Хелен Пэк Маркетинговая логистика. -М.: Издательский Дом. Технологии, 2005 г. — 200 с.
13. Окландер М.А. Логістика. Підручник. М.: ЦУЛ, 2008, 346с.
14. Термины и понятия логистики и международной торговли. Китайско-русские соответствия и практика перевода. Для студентов старших курсов / И. В. Кошелева, Ган Ма. - Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. - 220 с.
15. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок: Пер. с англ. - М.: Юнити-Дана, 2003 - 503 с.
16. Харрингтон Джеймс, К.С. Эсселинг Харм Ван Нимвеген Оптимизация бизнес-процессов документирование, анализ, управление, оптимизация. ООО «БМикро», 2002. - 171 с.
17. Шрайбфедер Дж. Эффективное управление запасами / Джон Шрайбфедер ; Пер. с англ. — 2-е изд. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. — 304 с.

10. Інформаційні ресурси Інтернет

1. Порти України [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <http://ports.com.ua>. – Станом на 01.05.2018. – Назва з екрану.
2. Baltic Dry Index [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <https://spark.adobe.com/#design/page/15a397db-4e43-45f0-ad3a-2e54d9ac0a26>. – Станом на 01.06.2018. – Назва з екрану.
3. <https://www.youtube.com/user/SekirkinaSvetlana> - Транспортная логистика для каждого
4. <https://www.youtube.com/watch?v=1T5tYWejAK8> - Ланцюги доданої вартості. Презентація курсу

5. Rutgers Business School Newark and New Brunswick [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <https://www.coursera.org/learn/supply-chain-logistics> – Станом на 01.05.2018. – Назва з екрану.
6. Logistics Management [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://www.logisticsmgmt.com/> . – Станом на 01.06.2018. – Назва з екрану.
7. DHL Express [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://www.dhl.com.ua/uk/logistics.html> - . – Станом на 01.05.2018. – Назва з екрану.
8. «ІСТ-Захід» – міжнародна транспортно-експедиторська компанія [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://ict.lviv.ua/about/> . – Станом на 01.06.2018. – Назва з екрану.
9. National Geographic Ultimate Factories UPS Worldport [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <https://vimeo.com/164439350> - National Geographic Ultimate Factories UPS Worldport. – Станом на 01.06.2018. – Назва з екрану.
10. ООО «Геотранс Сервіс» [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://www.geotrans-group.biz/ua/index.html>. – Станом на 01.06.2018. – Назва з екрану.

Додатки до РП п. 11

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1423>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародна логістика», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1423>.

З викладачем можна зв'язатись з приводу отримання доступів до Zoom конференцій та інших питань за адресою: s.berenda@karazin.ua